

ÕPPEAINE NIMETUS: KARJÄÄRIÕPETUS

ÕPPEAINE KIRJELDUS:

Õppeaines „Karjääriõpetus“ käsitletakse teemasid, mis kujundavad õpilastes valmisolekut erinevate elurollide täitmiseks ja elukestvaks õppeks, tööjõuturule sisenemiseks ja väärtusloomesse panustamiseks ning arendavad iseseisvat otsustamisvõimet. Karjääriõpetus võimaldab ühiskonna inimressurssi tööturul paremal viisil rakendada, viies inimeste oskused ja huvid kokku töö- ja õppimisvõimalustega. Karjääriõpetus aitab kaasa sellele, et uue põlvkonna karjäärivalikuid ei piiraks stereotüüpsed soorollid (üldised jagatud arusaamad naiste ning meeste olemuse kohta). Õppijates kujuneb muutustega toime tulev, probleemide lahendamisele suunatud ja enesearengut väärtustav hoiak. Õppeaine koosneb lähtuvalt karjääri kujundamise pädevuste mudelist neljast osast: eneseteadlikkuse arendamine, võimaluste analüüs, planeerimine ja otsustamine ning tegutsemine.

Karjääriõpetus keskendub õpilase isiksuse omaduste teadvustamisele ning esmaste karjäärivalikutega seostamisele. Õpilasi teavitatakse erinevatest töökeskkondadega tutvumise ja tööharjutamise võimalustest ning julgustatakse neid kasutama. Õpilased mõistavad hariduse ja tööturu vahelisi seoseid ning elukestva enesearendamise vajalikkust. Õpilased saavad teavet erinevatest õppimisvõimalustest ja oskavad seda kasutada oma plaanide elluviimisel. Põhikooli karjääriõpetuse ainekava koosneb 35 ainetunnist. Karjääriõpetus toetab õpilase karjääri kujundamist ja valmisolekut elukestvaks õppeks, lõimides teistes õppeainetes ja koolivälises tegevuses omandatud teadmised. Karjääriõpetuse valikaine õpitulemuste saavutamisele aitab kaasa vajaduspõhine koostöö erinevate kooliväliste partneritega, sh karjääriteenuste osutajate ja ettevõtetega.

III KOOLIASTE

TEADMISED, OSKUSED JA HOIAKUD

Põhikooli lõpetaja:

- 1) analüüsib juhendamisel oma väärtusi, võimeid, huvisid, teadmisi, oskusi, kogemusi ja isiksuseomadusi karjääri kujundamise kontekstis;
- 2) kasutab eneseanalüüsi tulemusi oma karjääri kujundamisel, seostades neid realistlike õppimise ja töötamise eelduste ning võimalustega;
- 3) mõistab teadmiste ja oskuste ning elukestva õppe tähtsust haridusteel ja tulevases tööelus; on vastutustundlik ja motiveeritud ennast arendama;

- 4) teab erinevaid tegevusvaldkondi ja ameteid ning mõistab töömaailma üldiseid arengusuundi;
- 5) mõistab hariduse ja tööturu vahelisi seoseid ning teadvustab ennast tulevase töötajana;
- 6) oskab otsida ja analüüsida informatsiooni õppimisvõimaluste ja tööturu kohta ning kasutada seda oma karjäärivalikute tegemisel;
- 7) põhjendab oma eelistusi haridustee jätkamisel ning kutseõppe eriala või gümnaasiumi õppesuuna valikul;
- 8) mõistab karjääri kujundamise eesmärki, sisu ja oma vastutust isikliku karjääri planeerimisel;
- 9) teadvustab erinevate elurollide ja -stiilide seoseid tööga;
- 10) õpimapi koostamisel saab aimu esmase karjääriplaani koostamisest, võtab arvesse oma karjäärivalikuid mõjutavaid tegureid ja alternatiivseid võimalusi;
- 11) tunneb ja kasutab vajaduspõhiselt karjääriteenuseid;
- 12) algatab ja viib ellu karjääri kujundamisega seotud tegevusi;
- 13) teab õpilasena töötamise võimalusi ja piiranguid ning mõistab töösuhteid reguleerivate õigusaktide ja töölepingu tähtsust;
- 14) mõistab kandideerimisprotsessi olemust, oskab võrrelda enda vastavust konkursil esitatud nõuetele ning koostab juhendamisel kandideerimiseks vajalikud dokumendid;
- 15) analüüsib isiklikku õppimise ja/või töötamise kogemust ja kasutab analüüsi tulemusi oma karjääri kujundamisel.

ÕPITULEMUSED ja ÕPPESISU:

7. klass

ÕPITULEMUSED:

Eneseteadlikkuse arendamine

Õpilane:

- 1) analüüsib juhendamisel oma väärtusi, võimeid, huvisid, teadmisi, oskusi, kogemusi ja isiksuseomadusi karjääri kujundamise kontekstis;
- 2) kasutab eneseanalüüsi tulemusi oma karjääri kujundamisel, seostades neid realistlike õppimise ja töötamise eelduste ning võimalustega;
- 3) mõistab teadmiste ja oskuste ning elukestva õppe tähtsust haridusteel ja tulevases tööelus; on vastutustundlik ja motiveeritud ennast arendama.

Võimaluste analüüs

Õpilane:

- 1) teab erinevaid tegevusvaldkondi ja ameteid ning mõistab töömaailma üldiseid arengusuundi;
- 2) mõistab hariduse ja tööturu vahelisi seoseid ning teadvustab ennast tulevase töötajana;
- 3) oskab otsida ja analüüsida informatsiooni õppimisvõimaluste ja tööturu kohta ning kasutada seda oma karjäärivalikute tegemisel;
- 4) põhjendab oma eelistusi haridustee jätkamisel.

Planeerimine ja otsustamine

Õpilane:

- 1) mõistab karjääri kujundamise eesmärki, sisu ja oma vastutust isikliku karjääri planeerimisel;
- 2) õpimapi koostamisel saab aimu esmase karjääriplaani koostamisest, võtab arvesse oma karjäärivalikuid mõjutavaid tegureid ja alternatiivseid võimalusi;
- 3) tunneb ja kasutab vajaduspõhiselt karjääriteenuseid;
- 4) mõistab finantskirjaoskuse vajalikkust;
- 5) teab, mis on äriplaan, eelarve, kulud ja tulud, kaupade import ja eksport, käibemaks, börs, aktsiad, dividendid.

Tegutsemine

Õpilane:

- 1) algatab ja viib ellu karjääri kujundamisega seotud tegevusi;
- 2) teab õpilasena töötamise võimalusi ja piiranguid ning mõistab töösuhteid reguleerivate õigusaktide ja töölepingu tähtsust;
- 3) mõistab kandideerimisprotsessi olemust, oskab võrrelda enda vastavust konkursil esitatud nõuetele ning koostab juhendamisel kandideerimiseks vajalikud dokumendid;
- 4) analüüsib isiklikku õppimise ja/või töötamise kogemust ja kasutab analüüsi tulemusi oma karjääri kujundamisel.

ÕPPESISU:

Eneseteadlikkuse arendamine

Teadlik eneseanalüüs. Karjääri kujundamisele suunatud eneseanalüüsi komponendid: huvid, hobid, oskused, teadmised, võimed, isiksuseomadused, väärtused, hoiakud, vajadused, saavutused, unistused, motivatsioon. Kohanemist ja õpioskuseid mõjutavad ning soodustavad isiksuseomadused, hoiakud ja harjumused. Isiklik õpi-, huvitegevuse ja töökogemus. SWOT-analüüs.

Ajaplaneerimine

Tööturg ja tööjõuturg: tööturu üldine olukord ja arengusuunad. Tegevusvaldkonnad ja töökeskkonnad. Tulevikutöökohad ja -oskused. Ametid ja soorollidega seotud müüdid. Tööandjate ootused töötajale. Õpilase võimalused tööga tutvumiseks. Õppimisvõimalused pärast põhikooli. Eesti haridussüsteem. Alternatiivsed võimalused haridusteel. Õppimine välismaal. Karjääriinfo otsimine, hindamine ja kasutamine.

Planeerimine ja otsustamine

Karjääri kujundamine ja karjääri planeerimine. Edu, elurollid ja elulaad. Karjääriotsuseid mõjutavad tegurid ja nendega arvestamine. Eesmärkide seadmine. Alternatiivid. Valimine ja otsustamine. Omavastutus. Isiklik karjääriplaan. Muutustega toimetulek. Karjääriteenused. Äriplaan. Finantskirjaoskus, säästmine ja investeerimine.

Tegutsemine

Töökeskkondadega tutvumise ning töö- ja õpikogemuste omandamise võimalused. Alaealiste töötamisega seotud nõuded ja piirangud. Töösuhteid reguleerivad õigusaktid. Tööohutus ja terviseriskid. Tööväärtused. Kandideerimine õpingutele ja/või tööle, sh vabatahtlikuks, vahetusõpilaseks või huvialaga seonduvalt. Kandideerimiseks vajalikud dokumendid. Õpi- ja töökogemuste analüüs. Õppimine edust ja ebaedust.